

CO MÁ UMĚT PŘEDŠKOLÁK?

Na internetu najdete spoustu článků, co by předškolák měl zvládnout před nástupem do první třídy základní školy. Zpravidla to bývá výčet deseti, patnácti nebo i dvaceti konkrétních dovedností. Jistě se Vám, rodičům, honí hlavou, jestli by se Váš předškolák měl umět podepsat, napočítat do dvaceti nebo zavázat tkaničky. Pro ucelenější a konkrétnější představu, co by vlastně dítě mělo ovládat, je níže popsáno deset oblastí, kterých se dovednosti týkají. Všechny tyto oblasti spolu úzce souvisí a prolínají se, proto se hodnotí schopnosti a dovednosti žáka při diagnostikách globálně. Neobávejte se, pokud ale Vaše dítě neumí R,Ř (jistě jste již navštívili logopedickou ambulanci a na nápravě pracujete) nebo si nezaváže dokonale tkaničky (častým nácvikem se to brzy naučí), není to důvod k odložení školní docházky. Ovšem pokud je emočně nevyzrálé, nesamostatné, je třeba navštívit Pedagogicko – psychologickou poradnu, kde zhodnotí školní připravenost Vašeho dítěte.

1. Hrubá motorika, sebeobsluha

- ✓ koordinované pohyby (tzn. hry s míčem, udržení rovnováhy, běh, skoky, bezpečný pohyb)
- ✓ bez pomoci druhého se svlékne, oblékne i obuje
- ✓ stolování (používání příboru, nalije si nápoj, čistě stoluje, používá ubrousek)
- ✓ osobní hygiena (vysmrká se, umývá rukou, používání toalety a toaletního papíru)
- ✓ úklid (uklízí předměty na určené místo, připravuje pomůcky)
- ✓ pečuje o své věci a udržuje v nich pořádek

2. Citová samostatnost, kontrolované chování

- ✓ zvládá odloučení od rodičů
- ✓ má své názory a vyjadřuje své pocity
- ✓ emoční stálost bez výrazných výkyvů nálad
- ✓ sebekontrola (přiměřená reakce na neúspěch, přizpůsobení se situaci, odložení svého přání)
- ✓ zodpovědnost za své chování
- ✓ dodržování pravidel

3. Řeč a komunikace

- ✓ správná výslovnost všech hlásek
- ✓ mluví ve větách, vypráví příběh, vede rozhovor
- ✓ správná gramatika (užívání rodu, čísla, času, tvarů, slov, předložek aj.)
- ✓ rozumí většině slov a výrazů, má přiměřenou slovní zásobu
- ✓ pokouší se napsat své jméno hůlkovým písmem
- ✓ používá správně neverbální komunikaci (mimika, gesta, řeč těla aj.)
- ✓ spolupracuje ve skupině

4. Jemná motorika, koordinace oko – ruka, pravolevá orientace

- ✓ zručnost při práci s předměty, hračkami, nástroji (stavebnice, modelování, kresba, stříhání, lepení, listování v knize aj.)
- ✓ práce s drobným materiálem (navlékání korálků, šití, drobné stavebnice aj.)
- ✓ správné držení tužky

- ✓ grafomotorika a plynulost tahu (vybarvování, kresba s detaily, obkreslování, překreslování, dokreslování)
- ✓ rozlišování pravé a levé strany, ruky, řazení prvků zleva doprava
- ✓ vyhraněná lateralita ruky a oka

5. Zrakové a sluchové vnímání

- ✓ vnímání barev (přiřazuje barvy i její odstíny, pojmenuje, ukáže)
- ✓ figura a pozadí (vyhledá předmět na obrázku, odliší od sebe překrývající se obrázky, sleduje linii mezi ostatními)
- ✓ zraková diferenciacie (v řadě najde odlišující se obrázek tvarem, velikostí, polohou, detailem, vyhledává stejné obrázky)
- ✓ zraková analýza a syntéza (poskládá obrázek z několika částí s předlohou, doplní chybějící části v obrázku)
- ✓ zraková paměť (pamatuje si, pozná, co chybí, umístí na správné místo)
- ✓ rozlišuje jednoduché symboly, značky (písmena, číslice, dopravní značky, piktogramy)
- ✓ naslouchání (ukáže směr, pozná předmět dle zvuku, pozná píseň dle melodie, naslouchá vyprávění)
- ✓ sluchová diferenciacie (rozezná rozdíly mezi hláskami – měkké, tvrdé, krátké, dlouhé, rozeznává zvuky běžných předmětů, hudebních nástrojů)
- ✓ sluchová analýza a syntéza (roztleskává slova na slabiky, zvládá rozpočítadla, určí, zda se slova rýmují, pozná první a poslední samohlásku ve slově, určí, zda slovo obsahuje danou hlásku)
- ✓ vnímání rytmu (napodobí rytmus, určí shodnost dvou rytmických struktur)
- ✓ sluchová paměť (zopakuje alespoň pět nesouvisejících slov)
- ✓ reaguje správně na světelné a akustické signály

6. matematická pregramotnost, logické myšlení

- ✓ má představu o číslech (počítá na prstech či předmětech, počítá po jedné)
- ✓ porovnává vlastnosti (malý, velký, hodně, málo, krátký, dlouhý, méně, více)
- ✓ třídí, přiřazuje, seřazuje dle daného kritéria (barva, velikost, tvar)
- ✓ porovnává počet, vyjmenuje číselnou řadu do pěti (deseti)
- ✓ pojmenuje základní geometrické tvary
- ✓ chápe jednoduché vztahy a souvislosti, řeší problémy, situace, hádanky, labyrinty
- ✓ prostorová představivost (užívá správně pojmy nad, pod, dole, nahoře, uvnitř)
- ✓ vnímání času (přirazuje činnosti obvyklé pro ráno, dopoledne, odpoledne, večer, užívá správně pojmy dříve, později, dnes, včera, orientuje se ve dnech v týdnu, ročních obdobích)
- ✓ užívá pojmy označující velikost a hmotnost (dlouhý, krátký, těžký, lehký apod.)

7. Pozornost, paměť

- ✓ soustředí pozornost na činnosti po určitou dobu (10-15 min.)
- ✓ soustředí se na činnosti, které pro něj nejsou zajímavé
- ✓ pamatuje si, co prožilo a po přiměřené době si to vybaví a reprodukovat
- ✓ pamatuje si říkadla, básničky, písničky
- ✓ přijme úkol a věnuje se mu soustředěně, dokončí ho bez odbíhání
- ✓ pracuje dle pokynů a samostatně

8. Socializace

- ✓ navazuje kontakty s dětmi i dospělými, kamarádí se, komunikuje
- ✓ uplatňuje základní společenská pravidla (pozdraví, poděkuje, omluví se, požádá)
- ✓ zapojuje se do skupiny (spolupracuje, domlouvá se, respektuje pravidla)
- ✓ zapojuje se do kolektivních her
- ✓ má svůj názor, který vyslovuje, obhajuje, umí se dohodnout
- ✓ k ostatním se chová přátelsky, citlivě a ohleduplně

9. Kultura a tvořivost

- ✓ pozorně poslouchá a sleduje literární, filmové, dramatické či hudební představení
- ✓ zaujme ho tématická výstava, návštěva ZOO apod.
- ✓ aktivně se účastní kulturních programů, akcí, slavností
- ✓ vnímá a prožívá, zážitky komentuje, hodnotí
- ✓ zajímá se o knihy, pohádky, příběhy, má své oblíbené hrdiny
- ✓ zná celou řadu písní, básní, zpívá a dodržuje rytmus
- ✓ tvoří, modeluje, kreslí, maluje, lepí, trhá, sestavuje
- ✓ hraje tvořivé a námětové hry (na školu, na rodinu, na lékaře apod.) a dokáže hrát krátkou divadelní roli

10. Orientace ve svém prostředí, ve světě, v praktickém životě

- ✓ vyzná se ve svém prostředí (domov, škola) a orientuje se v okolí (ví, kde bydlí, kam chodí do školky, kde jsou obchody, hřiště, kam se obrátit v nouzi apod.)
- ✓ zvládá praktické činnosti a situace (vyřídí vzkaz, nakoupí a zaplatí v obchodě, řekne, co potřebuje, ptá se na to, čemu nerozumí, obslouží se, dbá na pořádek a čistotu, postará se o zvířátko či rostlinu)
- ✓ ví a dodržuje správné chování (doma, ve školce, u lékaře, v autobuse, v divadle, na ulici aj.), uvědomuje si možná nebezpečí
- ✓ má poznatky ze světa přírody, lidí, kultury, techniky, rozumí běžným okolnostem, dějům, situacím
 - zná lidské tělo, některé orgány a k čemu slouží, rozlišuje pohlaví
 - rozlišuje povolání, pomůcky, nástroje, ví, k čemu jsou peníze
 - zná jména rostlin, stromů, zvířat
 - zná dopravní prostředky, technické přístroje
 - zná proměny ročních období, počasí a jeho změny
 - životní prostředí, ochrana, nakládání s odpady
 - má poznatky o zemi (města, hory, řeky, kultura), o jiných zemích, národech, planetě

Možná se Vám toho zdá příliš, ale převážnou většinu dovedností si osvojuje denně při běžných činnostech od útlého věku díky Vám, rodičům. V mateřské škole se tyto dovednosti osvojují a pilují k dokonalosti. Někdy paní učitelky naučí děti nové věci a někdy děti překvapí, co všechno znají již od Vás. Věřte, že na konci docházky do mateřské školy si odškrtnete všechny výše vypsane dovednosti a s hrdostí vstoupíte do další etapy života Vašeho téměř školáka.